

Międzynarodowe Trybunały Karne oraz instrumenty sprawiedliwości tranzytywnej .

Michał Matyasik, Przemysław Domagała

Zagadnienie przywrócenia sprawiedliwości w społeczeństwie wychodzącym z okresu gwałtownego konfliktu zyskuje na coraz większym zainteresowaniu prawników, osób zajmujących się stosunkami międzynarodowymi, a także dziennikarzy, którzy próbują w przystępny sposób przedstawić je szerszej publiczności. Publikacja niniejsza jest aktualnym i kompleksowym źródłem informacji dla każdego z tych potencjalnych czytelników: zarówno praktyka potrzebującego wiedzy o realnym funkcjonowaniu danej instytucji prawnej w świetle konkretnych orzeczeń sądowych, teoretyka poszukującego „spojrzenia z lotu ptaka”, jak i studenta lub dziennikarza zainteresowanego zwięzłym i jasnym wprowadzeniem do systemu instytucji międzynarodowego prawa karnego. Autorzy opisali praktyczne aspekty funkcjonowania organów sprawiedliwości międzynarodowej w sposób przystępny i zrozumiały dla szerokiego grona odbiorców. Zależało im na tym, aby opuścić idealny świat abstrakcyjnych pojęć prawniczych i wykroczyć poza analizę obowiązujących przepisów. Pokazują nie prawo w książkach, ale prawo w działaniu. W tym celu poddali analizie wszystkie obecnie funkcjonujące międzynarodowe trybunały karne, a dla zobrazowania szerszego kontekstu ich działalności przyjrzeni się innym podobnym instytucjom, takim jak komisje prawdy i pojednania. Przedstawili nie tylko przepisy na podstawie których organy te funkcjonują, ale także historię konfliktów które doprowadziły do ich powstania (niejednokrotnie wpływała ona na sposób ujęcia określonych instytucji prawnych) a następnie opisali ich praktyczną działalność, nie stroniąc od własnej, gdy było to konieczne krytycznej, oceny.

Spis treści:

Od Autorów

Rozdział I

Historia indywidualnej odpowiedzialności za poważne naruszenia prawa humanitarnego

1. Kształtowanie się prawa wojennego
2. Odpowiedzialność karna za naruszenia prawa wojennego do początku XX wieku
3. Odpowiedzialność za zbrodnie popełnione w czasie II wojny światowej
4. Podsumowanie

Rozdział II

Ogólna charakterystyka zbrodni międzynarodowych

1. Ludobójstwo
2. Zbrodnie przeciwko ludzkości
3. Zbrodnie wojenne
4. Agresja
5. Podsumowanie

Rozdział III

Funkcje i typologia międzynarodowych instytucji sprawiedliwości tranzytywnej

1. Pojęcie sprawiedliwości tranzytywnej
2. Funkcje sprawiedliwości tranzytywnej

3. Typologia międzynarodowych instytucji sprawiedliwości tranzytywnej
4. Podsumowanie

Rozdział IV

Konflikt w byłej Jugosławii

1. Tło konfliktu
2. Organizacja Międzynarodowego Trybunału Karnego do spraw byłej Jugosławii
3. Postępowanie przed Trybunałem
4. Działalność Trybunału
5. Zakończenie funkcjonowania Trybunału
6. Podsumowanie

Rozdział V

Konflikt w Rwandzie

1. Tło konfliktu
2. Powołanie Międzynarodowego Trybunału Karnego dla Rwandy
3. Charakterystyka Trybunału
4. Działalność Trybunału
5. Gacaca – tradycyjna forma sprawiedliwości
6. Podsumowanie

Rozdział VI

Mechanizm Rezydualny

1. Wprowadzenie
2. Proces „wygaszania” trybunałów
3. Powstanie i charakter prawny Mechanizmu Rezydualnego
4. Struktura i jurysdykcja Mechanizmu Rezydualnego
5. Podsumowanie

Rozdział VII

Międzynarodowy Trybunał Karny

1. Proces powoływania Międzynarodowego Trybunału Karnego
2. Organizacja Trybunału
3. Działalność Trybunału
4. Podsumowanie

Rozdział VIII

Konflikt w Sierra Leone

1. Tło konfliktu
2. Specjalny Sąd dla Sierra Leone
3. Jurysdykcja Specjalnego Sądu dla Sierra Leone
4. Działalność Specjalnego Sądu dla Sierra Leone
5. Komisja Prawdy i Pojednania
6. Podsumowanie

Rozdział IX

Konflikt w Kambodży

1. Tło konfliktu
2. Przebieg negocjacji wokół powołania tzw. Trybunału dla Kambodży
3. Charakterystyka jurysdykcja i struktura Trybunału dla Kambodży
4. Działalność Trybunału dla Kambodży
5. Podsumowanie

Rozdział X

Konflikt na Timorze Wschodnim

1. Tło konfliktu
2. Specjalne Składy do spraw Poważnych Zbrodni
3. Komisja Przyjęcia, Prawdy i Pojednania Timoru Wschodniego
4. Trybunał Praw Człowieka *Ad Hoc* dla Timoru Wschodniego
5. Komisja Prawdy i Przyjaźni Timoru Wschodniego
6. Grupy Śledcze do spraw Poważnych Zbrodni
7. Podsumowanie

Rozdział XI

Konflikt w Libanie

1. Tło konfliktu
2. Powołanie Specjalnego Trybunału do spraw Libanu
3. Zasady funkcjonowania Specjalnego Trybunału do spraw Libanu
4. Działalność Specjalnego Trybunału do spraw Libanu
5. Podsumowanie

Rozdział XII

Konflikt w Iraku

1. Tło konfliktu
2. Przygotowania do osądzenia Saddama Husajna
3. Powołanie Irackiego Specjalnego Trybunału
4. Powołanie Irackiego Wysokiego Sądu Karnego
5. Działalność Irackiego Wysokiego Sądu Karnego
6. Podsumowanie

Rozdział XIII

Inne instrumenty sprawiedliwości tranzytywnej na wybranych przykładach

1. Wprowadzenie
2. Konflikt w Salwadorze
3. Konflikt w Burundi
4. Konflikt w Gwatemali
5. Apartheid w Republice Południowej Afryki
6. Zakończenie

TYPOLOGIA TRYBUNAŁÓW

BIBLIOGRAFIA

Monografie i prace zbiorowe

Artykuły naukowe